

JAKAB DÉNES

JÓ AJÁNDÉKOT ADNI

Mt 7,8—11

A mai ünnepet őszi hálaadásnak nevezzük. A régi írásokban gyakran Szentmihály vasárnapjának nevezték ez úrvacsoraosztással egybekötött unitárius ünnepet. Ezt az elnevezést a mindennapi szóhasználatban híveink ma is őrzik.

Sok családban ma az egyházi ünnep mellett családi ünnepet is tartanak, névnapjukat ünneplik Mihály nevű atyáinkfiai. Az úrvacsorai adományok is, többnyire, Mihály nevet viselő élettársak, gyermekek, testvérek emlékét idézik. Ilyenkor én is könnyes meghatottsággal gondolok korán elhalt édesapámra és a gyermekkoromban lezajlott meghitt családi ünnepekre. Hadd szálljon a hála szava ez ünnepen Isten felé, kinek jó ajándékait jöttünk megköszönni.

Köztudott, hogy a „Mihály“ név bibliai eredetű. Az angyalok fejfedelmének a neve, akiről a Dániel könyvében, a Júdás levelében és a Jelenések könyvében olvashatunk. A név jelentése, mint a legtöbb bibliai eredetű névé, Isten nevével van kapcsolatban. Mihály héberül „Mik há él“ — azt jelenti: ki olyan mint Isten.

Ki olyan mint Isten? Ha így, kérdőjeles formában értelmezem a név jelentését, akkor elsősorban Isten abszolút fensége tündököl fel. A tökéletes szellemi lény összehasonlíthatatlan és utolérhetetlen tulajdonságai jelentkeznek előttem. S ha összeszedem minden emberi tehetséget, akkor is csak homályos sejtelem rajzolódik ki bennem Róla, s a Jóhoz intézett szavak kíváncsoznak ajkamra: „Milyen magasztos az Isten! De nem ismerhetjük meg, éveink száma kifürkészhetetlen... Ki akarja elhomályosítani örök rendemet értelem nélküli szavakkal? Hol voltál, amikor a földnek alapot vetettem?... Tudod ki szabta meg annak méreteit vagy feszített ki fölötte mérőzsinórt? Mire vannak erősítve oszlopai vagy ki helyezte el sarokkövét, amikor együtt vígadoztak a hajnali csillagok, és ujjongtak mind az istenfiak? Lett-e parancsodra reggel, mióta élsz? ... Eljutottál-e a tenger forrásáig? Bejártad-e a mélység alját? Föltárultak-e előtted a halál kapui? ...“

Midőn ez ünnepi pillanatban érzem és éreztetni kívánom Isten utolérhetetlen nagyságát, végtelen dicsőségét, remegő szívem újabb kérdésre ráfelel a teremtéstörténet fölemelő üzenete: „Megteremtette Isten az embert a maga képmására“ (1Móz 1,27). S máris megfordul elmémben a gondolat, látom az embert; ki olyan, mint az Isten. Látom az embert, ki teljesen nem lehet azonos a teremtő, örökkévaló, mindenható, abszo-

lút tökéletes és szent „mennyei Atyával“, de a biztató kijelentés jogot ad arra, hogy higgyem: hasonló lehet ő hozzá.

Az Isten képét a lélekben hordozza mindenki, s egyaránt képesek vagyunk a jóra és a rosszra is. A kísértés és a bűn sokszor elhomályosítja bennünk Isten képét. De mégis emberségünk méltósága dicsőségfényét csak úgy nyerhetjük el, ha hasonlítani tudunk az égi Atyához.

Isten számtalan tulajdonságai közül, őszi hálaadáskor, — különösen a földművelő embernek — az Őt körülvevő világ legerőteljesebben az Ő jóságáról beszél. Isten jósága kézzelfoghatóvá válik ilyenkor, mikor földi életünk anyagi feltételeit áldása nyomán biztosítva látjuk. Ilyenkor hálaadással csordul ki szívünk őszinte áhítatérzéséből a boldog hit vallomása: jó az Isten, mert jó ajándékot adott nekünk. Így a kézzelfogható és pillanatnyilag látható ajándékok nyomán érzelmünk láthatára egyre tárgul, s felfogva Isten múltbeli, jeleni, testi-lelki ajándékainak végtelen nagy értékét, még határozottabban igaznak érezzük: jó az Isten, mert szeret és jót ad nekünk.

Almák piroslanak az ágakon, dús lombú fák alatt csörren a dió, zöld pázsiton kéklik a szilva, puha fészkeből napfényre bukkan a krumpli, a héj alól ránk mosolyog a kukorica, a kalászból már rég kipergett a búzaszem, s kenyérré új életforrássá nemesedve itt van az Úrasztalán, hogy Jézus emlékét és evangéliumát hozza magával ide.

Isten jóságát látjuk, örömmel vesszük számba amit adott munkánk és kérő imádságunk nyomán, s nekünk most nem kell mást tennünk, csak megköszönnünk azt, mint a gyermeknek, ha kézbe vette édesanya ajándékait.

A Szentmihály-vasárnapi kérdés máris megoldottnak látszik: ki olyan mint Isten? — Ki hasonlíthat valamelyest Ő hozzá?

A felelet egyszerű: az, aki adakozó szeretete folytán jó tud lenni.

Az elmúlt héten egy régi kedves ismerősömmel találkoztam az állomáson. Hetvenedik életéve felé közeledő asszony volt. Fia is régi ismerősöm. Az asszonnyal a régi emlékeket idéztettük. Fiáról érdeklődtem, mivel olyan rég nem találkoztam. Elmondta, hogy férfikora delén járó fia családos, két gyermeke van. Olyan mint régen, csak kissé kopaszodik, gondterheltebb a homloka s ajka ritkábban nyílik olyan üde mosolyra mint régebb, látszik rajta is az idő nyoma. Boldogan mondta el: megsütöttem a kalácsot és levágtam a hizott rucát. Viszem a fiának, családjának, hogy ünnepeljenek mellette.

Torkom elszorult és azóta is forgatom magamban a gondolatot: oh te szegény öreg édesanya, hát nem neked hoz kalácsot fiad? Ugye most is te adsz neki? Ugye ez a kopaszodó, családos ember, most is csak a fiad, s te csak akkor vagy boldog, ha most is csak adhatsz, és eszedbe se jut, hogy míg mozogni tudsz, valamit várhatnál is tőle.

S hány ilyen anya van! Aki „utána jár“ férfi korba lépett fiának, legyen az akár családos, akár elhanyagolta családot alapítani. Aki gyenge, akinek sikertelen az élete, annak még többet ad, mert méginkább szánja, érzi, hogy az a gyermek mennyire rá van szorulva.

Főz, mos, vasal, cipőt pucol, kenyeret, kalácsot, pénzt, ruhát, telket, bútort, kényelmet, mindent-mindent odaad: feláldozza gyermekéért egész életét.

Es most hallgassuk Jézust: „Ha tehát ti gonosz létekre tudtok jó ajándékokat adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább ad jókat a ti mennyei Atyátok azoknak, akik kérik tőle?“

Gondoljunk arra, hogy ha ez a gyarló ember ilyer szeretettel tudja jó ajándékaival saját gyermekét boldogítani, akkor Isten, kinek jósága mérhetetlenül nagyobb, mint a miénk, mennyivel inkább megadja nekünk mindazt, amire szükségünk van.

Földi áldások mellé adja lényének szellemi áldásait. Hatalma gazdagságából erőt, bölcsességének fényéből okos értelmet, szentségéből erkölcsi szabályokat, dicsőségéből sikereket a küzdelmek nyomán, örökkévalóságából az örökélet reményét, igazságosságából igazságszolgáltatást, irgalmából megbocsátást, mindenhatóságából szabad akaratot, s mindezek fölé adja a hit ajándékát, hogy ezáltal elszakíthatatlan kapcsolatban maradhassunk vele.

Ezért kell ma nekünk végtelen hálával leborulnunk előtte, s imádságunkban fogadalmat tennünk, hogy önmagunkban az önzést legyőzzük, s gyermekeink iránti jóságunkat egyre jobban igyekezzünk kiterjeszteni minden testvérünk felé. Ámen.

KEDEI MÓZES

KI A LEGNAGYOBB?

Mt 23,11

Minden emberben benne él a hétköznapi szürkeségből való kitörés vágya, a nagyság álma; valamiképpen kinőni a mindennapiságból, felmagasodni, hogy mindenki lásson. Ady így vall erről a vágyról: „Szerezném magam megmutatni, / Hogy látva lássanak, / Hogy látva lássanak.“ /

Mit jelentett a nagyság és mit a szolgaság Jézus kora előtt? Olvaszuk el „Az ember tragédiája“-nak negyedik színét és megtudjuk. A színhely Egyiptom; élén a mindenható fáraóval. Ott és akkor az volt a legelső, aki a legnagyobb hatalommal bírt, akit a legtöbben kiszolgáltak, — s ez a fáraó volt. Övé volt az ország termése, minden dicsőség, minden hatalom, de mindez nem elégítette ki, az utat kereste, mely a valódi nagysághoz vezet.

És ki volt a rabszolga? Benne van a nevében; rab ember, szabadság nélkül. Eszköz volt csupán, aki a kapott parancsot feltétel nélkül teljesítette. Baromként dolgozott reggeltől estig, és ha száját panaszra nyitotta és rá mert kérdezni sorsára: „Mért él a pór? — A gúlához követ / Hord az erősnek, s állítván utódot / Jármába, meghal. — Milljók egy miatt.“ / — a felügyelő botja kérlelhetetlenül lesújtott. Halálát is úgy vették tudomásul, mint egy elveszett fejszét, a névjegyzékből törölték a nevét: egy rabszolgával a földön kevesebb van.

Ott és akkor a szolgálat egy szabadság nélküli rab ember munkáját jelentette. A védtelenebb, a gyengébb kiszolgált az erősebbet, a hatalmasabbat. És akit minél többen „kiszolgáltak“, az annál nagyobb, hatalmasabb volt a világ szemében.